

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНОГО МОВЛЕННЯ

ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ НАЗВ У РОМАНІ Л. КОСТЕНКО «ЗАПИСКИ УКРАЇНСЬКОГО САМАШЕДШОГО»

Бойчук Ю.

Національний університет «Львівська політехніка»

Кафедра прикладної лінгвістики

yusia.everdeen@i.ua

Науковий керівник – **Микитюк О. Р.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Останнім часом увага науковців зростає до питань літературної ономастики в цілому та до функціонування власних назв у творі зокрема. Незважаючи на значну кількість виконаних досліджень у царині власних назв, твір української письменниці Ліни Костенко «Записки українського самашедшого» ще не був опрацьований, що й зумовлює актуальність теми дослідження.

Метою статті є комплексний аналіз власних назв, виписаних методом суцільної вибірки із вищезгаданого роману.

Прикметно, що книга переповнена різноманітними власними назвами, бо лише на перших десяти сторінках можна налічити їх понад сто. Інколи важко зрозуміти, яким чином автор може пам'ятати таку кількість онімів. Частково можна передбачити, що суть усього роману полягає в тому, щоб показати, що така кількість інформації з новин та преси переважніше людський мозок і робить людину дійсно «самашедшою».

На основі аналізу матеріалу було виписано: теоніми (у творі переважали грецькі божества: *Діоніс, Феміда, Зевс, Афродита, Персей*), міфоніми (міфічні істоти: *Горгона, Муза*), казкові персонажі (*Маленький принц, Гаррі Поттер*) та ін. Інколи навіть не вкладається в голову, як сама авторка може їх поєднувати в одному творі. Наприклад, щодо власних назв, то одним з найчастіше згадуваних антропонімів була революційна особистість з новин того часу *Григорій Гонгадзе*, його ім'я було використано, щоб повернути головного персонажа до реальності, до того часу, в якому він перебував.

У Ліни Костенко був ще один постійний персонаж на ім'я *Борька* (син політика, що жив поруч зі сім'єю головного персонажа). Використання зменшено-пестливого ім'я *Борис* було не лише з метою вказати його вік, але й з певним глузливым підтекстом, авторка ніби хотіла висміяти сучасні цінності дітей, а також специфічне виховання і ставлення до батьків та світу загалом.

Поряд з великою кількістю антропонімів, численними були топоніми (саме ці дві категорії онімів переважали у всьому творі). Більшість країн згадано в романі саме у негативному контексті «*В Альпах зірвався гірський фунікулер. В Токіо секта перетруїла газом людей у метро...*», «*Скрізь по світу маніфестації. Рим клекоче. Париж протестує. У Мельбурні грандіозна антивоєнна акція*». Авторка привертає нашу увагу до проблем кожної країни, проте лише одна країна в неї асоціюється зі спокоєм та відпочинком – *Канари*. Щоразу, як головний персонаж вже доходить до точки кипіння та спроби втечі від світу, коли вже не має сили цього терпіти, він ніби благає про вихід: «*Почалося це з того, що я раптом захотів на Канари*», «*Це імперський вірус. Це гарячка Ебола. У мене вже кров проступає з вух, коли я чую, як ображають мій народ. І хоч би ж російською говорили по-людськи, а то ж якийсь волапюк. Хочу на Канари*», «*Я не хвилююсь. Я тільки хочу на Канари*», «*у мене дуже болить голова. Щодалі більше хочеться на Канари*».

Таким чином, можемо стверджувати, що топоніми в тексті не спрямовані на те, щоб показати контраст між країнами світу та нашою, швидше навпаки, щоб звернути увагу на проблеми, які є у всіх нас.

Отже, використання власних назв в романі спрямовано на урізномбарвлення твору: усі оніми є доречними в тексті та сприяють глибокому розкриттю художнього цілого. Л. Костенко добирає такі власні назви, що відповідають реаліям ХХІ століття, і дуже влучно впорядковує їх у хаосі поданої інформації. Різноманітні власні назви відтворюють реальні події, що і привело до неймовірного успіху книжки та відчуття «перебування в історії» упродовж її прочитання.

Література

1. Костенко Л. В. «*Записки українського самашедшого*» // А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. 2011. 416 с.